

SOCIETAT Les obres de remodelació del cementiri de Masdenverge van provocar una excavació d'urgència a l'abril i es van trobar els primers 6 cossos

Exhumen restes de trenta-quatre cossos de l'exèrcit franquista d'una fossa al cementiri de Masdenverge

Masdenverge Víctor Montecino

El Departament de Memòria Democràtica de la Generalitat ha completat l'excavació de la fossa del cementiri de Masdenverge, on s'han exhumat les restes de 34 individus de l'exèrcit franquista que van morir durant els primers dies de la Batalla de l'Ebre, el 26 i 27 de juliol de 1938.

La primera intervenció arqueològica es va realitzar a l'abril per a evitar danys a les restes degut a obres de remodelació. En esta primera fase es van recuperar les restes de sis individus i diversos objectes materials associats (una xapa d'identificació, una cantimplora i munició en abundància). Posteriorment, es va dur a terme una segona fase d'excavacions per a completar els treballs, que han revelat que al cementiri de Masdenverge s'han exhumat un total de trenta-quatre individus, que es presentaven amb abundants elements de vestimenta i equipament militar. Estes restes pertanyen a soldats franquistes, com es pot confirmar per la presència de simbologia falangista i altres elements d'identificació. El director de l'excavació, Sergi González, destacava a Canal TE que **"semblen haver estat mínimament recobertes, possiblement en un moment de més tranquil·litat. La recuperació dels ossos revela elements de vestimenta que indiquen que els soldats estaven vestits abans de la seua inhumació, incloent-hi botes"** i elements amb graduació del combatent i simbologia falangista.

La Generalitat durà a terme, en els mesos vinents, treballs d'estudi antropològic, la memòria arqueològica i anàlisis genètiques mitjançant el

creuament de l'ADN amb les mostres de les famílies que busquen els seus éssers estimats per tal de poder identificar les restes dels 34 cossos. De manera preliminar, però, es pot confirmar la hipòtesi que es tracta de soldats rebels.

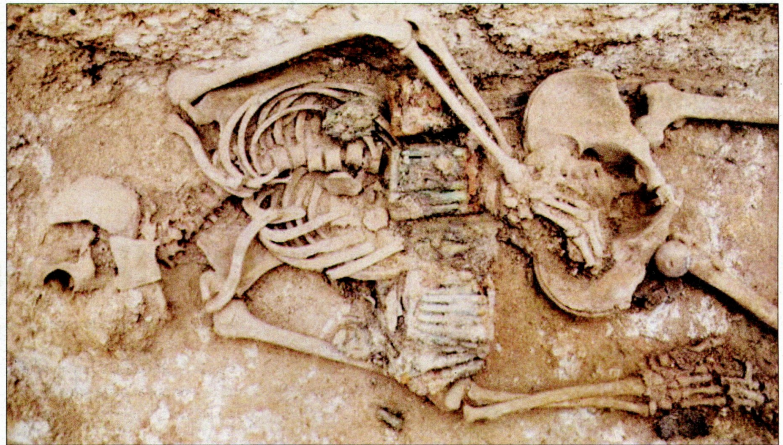
Inicialment, la documentació històrica i la memòria oral apuntaven a l'existència d'una fossa amb soldats de l'exèrcit rebel, i el 1959 es van iniciar tràmits per traslladar les restes al Valle de Cuelgamuros. No obstant això, les restes van romandre al cementiri de Masdenverge. Després, la fossa del cementiri de Masdenverge es va documentar a partir dels treballs de Queralt Solé (2008) i de Jordi Ramos (2019), este últim encarregat per la Direcció General de Memòria Democràtica per a ampliar la informació de les fosses del Montsià. Així i tot, segons documentació de 1959 es van enterrar a la zona vint soldats i, per tant, n'han trobat catorze més dels previstos originalment.

Este treball arqueològic és una mostra de les intervencions sobrevinudes en fosses que la Direcció General de Memòria Democràtica fa habitualment, a banda de les actuacions programades al Pla de Fosses de la Generalitat. L'objectiu final és el d'identificar les restes i retornar-les a la família. En cas que no siga possible determinar-ne la identitat, les restes són inhumades al cementiri del municipi on van ser trobades.

Els treballs es van iniciar a l'abril perquè l'Ajuntament farà obres de remodelació de l'espai per a assegurar l'estructura i impermeabilitzar d'alguns dels nínxols, a més d'instalar nous columbaris, gràcies a un romanent de tresoreria. ■

Treballs d'exhumació de la fossa del cementiri de Masdenverge. / CANAL TE

Restes d'un dels cossos del fossat del cementiri de Masdenverge. / DIRECCIÓ GENERAL DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA